Published and distributed under permit (No. 701), authorized by the Act of October 6, 1917, as the Act of the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

ОКТ 7 1921

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. Число 232. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 5-го жовтня, 1921. VOL. XXIX. No. 232. Jersey City, N. J., Wednesday, October 5, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ПОКЛИК ГАРДИНГА ДО МІСТ І СТЕЙТІВ

ЗАКЛИКАЄ ІХ ПОМАГАТИ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНГТОН, 3. жовтня. — Президент Гардінг видав ний поклик до мейорів міст та стейтових властий, щоби помагали безробітним, виконуючи припорученння, породжені в тім згляді конференцією для безробіття, котра почалася недавно у Вашінгтоні і котра видала власне першу частину своїх порученнь, відносячихся до поправи найбільше пекучого безробіття.

На вступі свого поклику президент Гардінг розповідає коротко про безробіттє та про конференцію для безробіття, скликану ним до Вашінгтону. Конференція прийшла до переконання, що безробіттю не можна зарадити без відповідної організації по всіх стейтах, де лише безробіттє дійшло до більших розмірів. Конференція тому предложила плян організації, який був попертий рішними суспільними групами краю, торговельними, фабрикантами, професійними і робітничими.

Ся організація малаби передусім на меті зібрати певні дані щодо розміру безробіття та потреб безробітного населення. Опісля вона малаби на меті постарятися за роботу для безробітних. Сього вона не потрафить зробити, як за нею не стануть всі публичні чинники. Тому в кождій місцевости уряди повинні взятися до організації місцевих організацій, щоби в той спосіб помогти цілому краеви.

Тому президент закликає всіх стейтових губернаторів і місцевих мейорів цілого краю, щоби вони безпроволочно взялися до організування і переводити в житте припорученння конференції для безробіття. Щоби довести згоду в діяльности тих усіх стейтових та міських організацій, чито приватних чи стейтових, федеральні власти установляють у Вашінгтоні спеціальне бюро, яке має нагладяти над усею діяльностю поодиноких бюр та організацій, контролювати їх поступ, та давати їм припорученння щодо дальших кроків.

КОНВЕНЦІЯ МАЙНЕРСЬКИХ ЮНІЙ.

ІНДІЯНОПОЛИС, 3. жовтня. — Межи справами, які нині були під обрадами конференції, була справа американського патріотичної організації ветеранів, що зветься Американським Легіоном, та відношенне до неї майнерської юнії.

В тій справі поставлене було внесенне, щоби майнерська юнія напятнувала Американський Легіон як страйколомну організацію, і цілий ряд бесідників в острих словах домагався такої ухвали. Однак конвенція відкинула се внесенне, а прияла другє, богато лагіднійше, в котрім взивається заряд Американського Легіону „впорядкувати свою хату" і перестати всякі протиробітничі виступи.

Другою справою, порішеною конвенцією, була справа установлення юнійних організаторів. Досі їх установляв уряд юнії. Проти сього піднеслися протести, які найшли вираз у внесенню, щоби на будуче організаторів установляла, себто вибирала, конвенція. Се внесенне аргументовано тим, що установленні урядом організатори, переводячи організацію юнії, рівночасно здають за установленне для себе політичної, партійної машинерії. Однак прихильники сього внесення не потрафили поперти свого закиду фактами, і делегати їх внесенне відкинули.

Межи політичним резолюціями, принятими конвенцією майнерів, була резолюція за безпроволочною націоналізацією (перебраннем на власність держави) вуглевих копалень і зізлинць, за відкиканнем законів проти шпіонажі, за амнестією (подарованнем кари) усім політичним арештантам та самоозначення для Ірляндії. За те відкинено резолюції, котрі видавалися делегатам дуже радикальними, як резолюція за „одною великою юнією", резолюція за прилученнем майнерських юній до межинародної ради праці і промислових юній, резолюцію за скликанням конвенції усіх американських юній в цілі вирення класової свідомости і знесення капіталістичного устрою. В справі пива і других алькоголічних напиткі була поставлена резолюція проти прогібиції, але конвенція відкинула її на тій основі, що справа прогібиції се приватна справа кождого горожанина, в котрій він може думати собі, як йому подобається.

ЗІ СТРАЙКУ ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 3. жовтня. — Джозеф Райен, віцепрезидент юнії портових робітників Інтернешенел Лонгшормен Ассоціешен, видав вчора відозву до страйкуючих робітників вертати до роботи.

Вечером відбулися збори шістьох льокалів згаданої юнії в Гобокен, і на них коло 5.000 робітників відступило від юнії, закидаючи своїм урядникам, що вони їх продали.

Провідники страйку кажуть, що лише дуже мало робітників вернуло до роботи і що ситуація страйкова незмінена.

НОВИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ РОЗПОРЯДОК.

НЮ ЙОРК, 3. жовтня. — Іміграційні власти подають до відома, що іміграційний уряд на Елис Айленд так переповнений іммігрантами, що від дня 9. жовтня він буде замкнений в неділю аж до дальшого повідомленя.

На острові находиться тепер коло 400 іммігрантів, ждучих рішення своєї справи. Супроти сього, що кождого дня приїжджає до сього порту коло півтора тисячі нових іммігрантів, з котрих певна частина лишається на острові до вирішення їх справи, в іміграційнім уряді панує велика глота.

НАЙШОВ ПРИЧИНУ БЕЗРОБІТТЯ

Дуже оригінальне пояснене теперішнього безробіття в Злучених Державах найшов сенатор Нелсон з Мінесоти, Підчас дебати над податками забрав він слово і став виказувати, що причиною безробіття являється діяльність робітничих юній. На думку сенатора робітничі юнії та робітничі провідники, місто намовляти юнії до роботи та знижування робітничої заплати, намовляють їх до супротивлення всяким знижкам і до страйків. Через се, на думку сенатора, промисл Америки находиться у вічнім замішанню і неможе вернути до нормальних умов. За примір несправедливих домагань щодо заплати сенатор подавав будівельні юнії, які мали жадати по 14 долярів за 8 годинний день праці для своїх мулярів.

ОПИР В ШКОЛІ.

Про шкільний будинок в Емерсон, в провінції Манітоба, в Кананаді, розійшлась була чутка, що там ходить якийсь дух. Так як будинок не замешкалий і запущений, то нікого се не дивувало, що в будинку появляється в ночи якісь давні, непоясненні світла. Слава будинку почала рости, аж наконець поліція вмішалася в цілу надземську справу. На її причуд в шкільнім будинку найдено величезну дестилярню горівки, котра може дати денно від 45 до 75 галюнів горівки. Попри машинерію найдено правдивий склад ріжних приборів до тоталі. Поліція се все сконфіскувала, а в додатку арештувала чотирох людий, яких підозріває за знакомість з надземськими істотами.

ЖИЛА З ПРИШПИЛЬКОЮ В ТІЛІ КІЛЬКА ЛІТ.

Одна учителька в Бруклині і редакторка газети для дітий від богато літ терпіла страшні болі з невідомої причини. Лікарі, котрих вона радилася, не могли її нічого помогти. Аж десь недавно хтось з її родини пригадав їй, що вона будучи малою дівчиною, проковтнула пришпильку. Женщина з перших пригадати собі такої пригоди. Доперва, як її пригадали подію краще, вона пригадала собі, що дійсно будучи малою вона шила сукню і при тій нагоді взяла в уста пришпильку, а потім нехотячи її проковтнула. Пригадавши собі пригоду, вона зараз пішла до лікарів, які роблять оглядини тіла при помочі лучів Рентгена і сі дійсно стверділи, що вона має пришпильку в жолудку. Лікарі порадили операцію, а женщина без вагання згодилася. Однак її тіло було видно уже так ослаблене довгим терпінням, що підчас операції показалася потреба переливати кров з другої людини. Коли зроблено і сю операцію, женщина почалася почувати краще.

СМЕРТЬ В ПОЛУМІНАХ.

У Вайнберген, коло Вінник, зайнялася огнем дівчинка Розалія Ітам підчас варення обіду в неприсутности родичів. Дівчинка цего самого дня серед страшних болів померла.

НАРОДНЕ ВІЧЕ В СИРАКЮЗ, Н. Й.

Подаємо до відома усім, котрі не хотять ходити у польським ярмі, що в неділю, дня 9-го жовтня с. р., відбудеться велике віче в Сиракюз, Н. Й., на котрім буде промовляти делегат галицького правительства Др. ЛУКА МИШУГА.

Кождий, що любить волю та свій рід, що бажає добра своїй вітчині, — най прийде і послухає, як можемо помогти рідній стороні у тяжкій потребі.

Початок віча о год. 3-ій пополудни. Віче відбудеться в церковній галі при Wilbur Ave.

Комітет.

ЩЕ ПРО СМЕРТЬ ДВОХ УКРАЇНЦІВ В СЕЙНТ ЛУИС

В справі смерти двох Українців в Сен Луис, Мезурє, а саме: д. Стефан Савіцького і д. Івана Заслоцького, пише нам д. Іван Онуфрей, член відділу ч. 179. Українського Народного Союза:

Дня 18 вересня 1921 в Сейнт Луіз, Мезури, нестало між живими двох вірних і дільних Українців: Тов. Стефана Савіцького і тов. Івана Заслоцького, членів братства Св. Володимира Великого, відділ 179. У. Н. Союза, котрих спіткала несподівана смерть! Покійний Стефан Савіцький був на братським мітингу, котрий відбувся дня 18. вересня о годині 6 вечером. По мітингу Савіцький взяв зі собою вірного свого приятеля Івана Заслоцького до свого салону, а о девятій годині тогосамого дня розпращався з білим світом. Смерть наступила невиясненою причини, відай з випита якоїсь отруї.

Тов. Ст. Савіцький походив з Галичини, зі села Лашківці, повіт Требовля. До Сполучених Держав прибув 1908 року і доробився гарного майна. Дбав за парафію і за українські справи.

Покійний С. Савіцький був Опікуном в Українськім Молодечім Союзі в Ст. Луис; орга. нізував цілий відділ, котрий складався 47 членів; поміг також купити У. Народний Дім, в котрім був касієром. Він брав живу участь, в публичним житю, відограв представленя на сцілі Народного Дому і був дуже щирого серця.

Похорон відбувся в середу 21. вересня. Вже о девятій годині рано сотки людий зібралися перед домом покійного. О 9.30 годині сейнтлуйський парох о. Данилович відправив панахиду і зложив подякування за його добрі діла і за його добре серце так попращався з женою із малими сиротами і братами. Дмитром і Николаю, і з тетою котра приїхала з Дітройт, Мишиген. Обидвох товаришів, котрих спіткала люта смерть, спільно привезли до церкви, а по Службі Божій запровадили небіжчиків на цвинтар.

З. І. Ц.

СУД НАД КОМУНІСТАМИ.

У Варшаві відбувся суд над членами комуністичної партії. Інжинїра Прендкого і письменника Зальберга засуджено на три роки, робітницю Вінера на два роки. Худого на 1 рік тюрми.

СЛАВНИЙ РОСІЙСЬКИЙ СПІВАК ШАЛЯПІН ГЛУЗУЄ СОБІ ІЗ СОВЕТСЬКОГО „ЛАДУ".

ЛОНДОН, 1. жовтня. — Славний російський бас Шаляпін, котрий недавно сюди приїхав з Росії, каже, що він тепер найщасливший з усіх Лондонців.

Він казав:

„Як я нині їхав через Лондон, мені здавалось, що я рядий би привитати навіть траву у ваших парках, такий чуюся щасливий. Бо маєте знати, я був пять піт в Москві".

Сьогодня він купив собі одіння за 300 фунтів стерлінгів ($1,500). Платячи за одіннє, він сказав, що в Москві не міг би дістати ніякого одіння. Притім додав, що советський уряд двічі перевів трус в його мешканню і двічі забрав йому цевну скількість одіння для держави, оставляючи йому лише дуже мало.

Далі він сказав репортерам (справоздавцям) газет, що колись він, це замолоду, зачав співати, то діставав 20 рублів, знаючи около 2 фунти стерлінгів за виступ, а тепер дійшов був до суми 500.000 рублів за виступ. Стільки брав в Петрограді перед виїздом на світ, а та сума, казав, буде тек імовірно вартувати два фунти стерлінгів ($10).

Шаляпін співати-ме в понеділок (3. с. м.) в Бірмінген, а в середу (5. с. м.) в Альберт Год в Лондоні. До Америки відїздить 19. с. м.

ШІКАГОВСЬКА ПОЛІЦІЯ ПЕРЕСТАЛА УЖИВАТИ ЗЛОЧИНЦІВ ДО ВИЛОВЛЮВАННЯ ДРУГИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

Велика лава присяжних суддів подала до відома в своїм рапорті, що шікаговська поліція уже закинула звичай вживати так званих „Ступіпжене" тобто одних злочинців до шукання і зраджування других. Велика лава присяжних суддів від якогось часу робила спеціяльне слідство над сею практикою шікаговської поліції.

УБИВ ЗА ПРИГОРЩУ СІНА.

На дорозі коло Шакової стояв віз з сіном, якого пильнував статенький чоловік. Надійшов Мазур Галемба і хотів микати сіно; старий вдарив його батогом а Мазур пхнув за те ножем так, що той вмер на місци. Власник іри з сіном Ямрозд, що помагав оподаліж офіцерам рушити з місця самохід, кинувся разом з офіцирами за убійником, але задержав тільки йоґо, бо Галемба втік до ліса. Утечі убійника не спинили поліціі що недалеко стерегли моста і пальцем навіть на Галембу не кивнули.

ДОБРЕ ЗАЛОЖИВСЯ.

В селі Свіже приїхало кількох офіцирів на вакації. В часі прогулькн з панночками заложився двох офіцирів, що на секунду перед приходом поїзду перескочать вони зелізничий шлях. Одному з них удалося перескочити, а другий програв заклад, бо на очах його нареченої і товпи вийшів, поїзд розшарпав його на кусник.

ІЗ ЗБОРУ ЛІГИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 3. жовтня. — На нинішній сесії Збору Ліги Народів знова вирнула була справа сербсько-альбанської суперечки за границю, але з уваги, що альбанська делегація заявила, що вона прийме постанову алянтської Конференції Амбасадорів, Збір замкнув дискусію над сею справою.

Запевняють, що Конференція Амбасадорів має приняти резолюцію, яка проголосить політичну і територіяльну незайманість Альбанії.

Рада Ліги Народів досі не могла осягнути згоди в справі побільшення числа постійних членів Ради до пяти (досі є 4: Англія, Франція, Італія, Японія). З поглядом Англії, щоби пятим постійним членом була европейська держава Еспанія, не годяться південно-американські республіки; особливо проти сього виступає представник Бразилії, др. Гастоа да Кунга. З уваги на те ся справа імовірно останеться покищо невирішеною.

Буджет Ліги Народів на слідуючий рік має виносити, згідно з предложенєм, 20,750,000 золотих швайцарських марок, о 500,000 швайцарських марок меньше як в 1921 році.

БЕЗРОБІТТЄ В АНГЛІЇ.

ГЕРЛОЧ, Шотляндія, Велика Британія, 3. жовтня. — Премієр Ллойд Джордж відбув тут довші конференції з банкірами і промисловими провідниками в справі заходів, як зарадити проти безробіття. Є пляни запомогової акції для безробітних, а також державних позичок і кредитів для оживленя промислу.

В урядовому звіті говориться, що дискусії виясняли ситуацію, але не принято ніяких остаточних постанов.

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЯЛИ В ОДЕСІ 63 ПРИХИЛЬНИКІВ ОТАМАНА ПЕТЛЮРИ.

МОСКВА, 30. вересня. — Сюди наспіли депеші з Одеси які доносять, що советська „чрезвичайка" (надзвичайна комісія для поборювання контрреволюції) викрила там велику організацію прихильників отамана Петлюри, яка складається з селянських власників і офіцирів. Досі большевики розстріляли 63 членів сеї організації, а богато інших увязнили.

НІМЕЦЬКИЙ ПРОМИСЛ РУЙНУЄ ПРОМИСЛ ГОЛЯНДСЬКИЙ.

ЯК ПРИЙШЛО, ТАК ПІШЛО.

ГАГА, столиця Голяндії, 1. жовтня. — Голяндія щойно тепер зачинає переносити тяжкий удар промислової кризи в цілому світі.

Становище вже тепер стається щораз то грізнійше, а й на недалеку будучину голяндські громислові круги не ворожать поправи відносин.

Фабрики щодня усувають робітників від роботи, а богато власників вже цілком замкнуло свої фабрики.

Підприємці, що вивозили з Голяндії товари, тепер не беруть голяндських виробів але німецькі, бо німецькі вироби ізза низького курсу німецького гроша є много дешевші. Тепер в експортах (вивозах) з Голяндії майже не видко товарів голяндських а тільки німецькі, з якими голяндські фабриканти не можуть видержати конкуренції (суперництва).

Стак (шери, уділи) голяндських промислових підприємств в останньому часі сильно підупав. Власники стаку (шероиці) дуже богато потерпіли. Як порівнати теперішні ціни стаку на біржі в Амстердамі (торговельній столиці Голяндії) з торічними цінами, то страти шеровців винесуть великі міліони гульденів (1 гульден 40 американських центів).

Великі підприємства, що недавно були на висоті розвитку, тепер у великих труднотях.

Загалом, голяндські бізнесмени обчисляють, що голяндський промисл більше потерпів за останніх 9 місяців аніж зискав за весь час світової війни.

Потерпіли також банки, котрі фінансували промислові підприємства, які тепер попали в прикре положенне, але їх становище остільки лучше, що вони надбали і нащадили богато гроша за час війни.

ХОТЯТЬ 9-ГОДИННОГО РОБУЧОГО ДНЯ ЗАМІСЬ 8-ГОДИННОГО.

БЕРН, столиця Швайцарії, 1. жовтня. — Тепер у Швайцарії обовязує, згідно з новою постановою конституції, в підприємствах промислових і перевозових 8-годинний робучий день, який в тижні обіймає 48 годин. В останньому часі також рільні робітники роблять заходи, щоб і в хліборобському промислі впровадити законно 8-годинний робучий день.

Одначе проти 8-годинного робучого дня зачадась агітація, яка стремить до того, щоби конституційну постанову про 8-годинний робучий день змінити.

Знавці виказують, що 8-годинний день не зменьшив безробіття в Швайцарії, а натомість прибільшив недобори, особливо держави, на державних зелізницях і почтах, а також в публичних доставах електрики, газу, води і т. д. Кромі того вони виказують числами, що від часу введення 8-годинного робучого дня є більше зголошень хорих спомож робітників аніж се було передше.

З уваги на те робиться тепер приготовання для ініціятиви (почину) до введення нового артикулу до швайцарської конституції, який дозволяв би 9-годинний робучий день, або 54-годинний робучий тиждень, але тільки тоді, як робітники згодяться на нього. Більше як 9 годин не міг би виносити робучий день у Швайцарії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА
Three cents the copy. Поодиноке число три центи.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates. В Джерзи Сіті і заграницею.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВІ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ДИСКУСІЯ НАД РОЗОРУЖЕННЄМ ДЕРЖАВ НА ЗБОРІ ЛІГИ НАРОДІВ.

В суботу, 17 с. м., була на Зборі Ліги Народів в Женеві, у Швайцарії, замітна дискусія про розоруження держав.

В імени „комітету розоруження" виступив британський дипльомат лорд Роберт Сесил, котрий заступає Південно-Африканську Спілку, який представив резолюції комітету в справі розоруження. В тих резолюціях поручено: приготовити загальний плян розоруження на слідуючий Збір Ліги Народів; зажадати від держав, щоби подали всі дані про свої зоруження, включаючи і суму грошій, яку вони видають на зоруженне; приготовити міжнародню конференцію для обмеження виробу оружя й амуниції; предложенне, щоб заборонити уживанне отруйного газу у війні; основанне світової пропаганди за розоруженнем.

Лорд Роберт Сесил виголосив при сій нагоді коротку промову, в якій горячо підпер резолюції „комітету розоруження". Він сказав, що комітет мав на меті предложити плян загального розоруження, але сей плян досі ще не зовсім готовий. Далі зазначив, що розоруженне держав поступає так поволи лише з вини правительств, а не народів, які безперечно усею душею є за розоруженнем. Вкінці він заявився за тим, щоби великі держави знищили военні матеріяли, які остались з війни, бо тепер вони їх дають малим державам і ті їх уживають до ведення малих воєн.

Потому розвинулась дискусія над предложеними резолюціями.

Найзамітнійша була промова французького делегата Жоржа Нобльмера. Се була перша дійсно мирова й угодова французька заява, відколи покінчено світову війну на Заході. А була вона тим замітнійша, що Нобльмер самий є військовий чоловік і брав участь у війні, та що він виголосив сю промову в порозумінню з французьким правительством.

Він сказав, що Франція хоче, аби передівсім розоружено ті держави, які до сього зобовязані на основі мирових договорів. Відтак повинна бути організація для розсліду над розоруженнем держав. Як се станеться, то Франція готова приступити до дійсного розоруження.

Франція хоче — казав Нобльмер — розоруження, бо вона найтяжше потерпіла у війні і найбільші военні тягарі поносить і тепер. Франція тепер має найбільшу армію і поза своїми границями держить ще 200,000 війська. Все те вона робить не для заборчости а для охорони Франції. Вона мусить бути готова до оборони, поки не має іншої охорони, бо не хоче, аби знова на полях бою згинуло півтора міліона синів Франції.

Вправді Німеччина вже майже цілком розоружилась — казав він далі, — але се не вистарчає. Поки в Німеччині є сильна партія, яка голосить відплату і пімсту, поти там нема морального розоруження. А без морального розоруження немає і дійсного. Поки німецька республіка не є певна, поти і Франція не є певна на своїх східних границях. Вона виждає на моральне розоруженне Німеччини, а покищо мусить держатись нової засади: Як хочеш мира, приготовляйся до мира!

Нема потреби — продовжав він, — аби Франція і Німеччина ворогували між собою. Вони можуть жити в приязни, якщо тільки в Німеччині згине гадка про пімсту, бо у Франції й вже нема. Богато героїв французьких і німецьких згинуло на полях бою зі словами: Най вже Франція! або: Най вже Німеччина! Чому-ж би тепер не мали здійснитись слова тих героїв, якими вони прощались зі світом?

По Нобльмері промовляв представник Англії, Г. А. Л. Фішер.

Він висловив признанне своєму передбесідникови і заявився таксамо в імени Великої Британії за розоруженнем, зазначуючи, що мир прийде до Европи, якщо загостить туди ліпший дух, а зокрема, коли Франція й Німеччина забудуть свою давню ворожнечу.

Опісля промовляли ще: представник Австралії, капітан Брус; представник Швеції, Гяльмар Брантінг; представник Італії, Шанцер; і представник Бельгії Поль Гіманс, котрі теж заявились за розоруженнем.

Вкінці забрав вдруге слово справоздавець „комітету розоруження", лорд Роберт Сесил, котрий сказав, що якби сьогорічний Збір Ліги Народів не був нічого видав кромі промови французького делегата Нобльмера, то і се вже оправдало-б цілу його сесію.

Потім Збір прийняв його звіт і резолюції комітету одноголосно.

Ся знаменна дискусія за розоруженнем на Зборі Ліги Народів вказує, що настрій серед народів за розоруженнем держав змагається і зростає. Кромі того величезні видатки на армію, які по воєнній руїні далі руйнують держави, змушують їх глядати ратунку в розоруженню.

Найважнійше, аби перше розоружити заборчі держави, а тоді вже скорше прийде мир і розоруженне цілого світа.

ПРОБУДЖЕННЄ СОВІСТИ ЧИ ФАРИСЕЙСТВО?

„Рідний Край" невдоволений з Польщі.

(Від власного кореспондента).

Ще з початком сього року писав я Вам, що за польські гроші виходить у Львові українською мовою часопис „Рідний Край", який має за ціль переконувати Українців Галичини, Волині, Холмщини й Підляшя, себто тих українських земель, які загарбала Польща, щоби вони помирилися з приналежністю до польської держави і на основі признання польської державности шукали згоди з Поляками.

Отже сей „Рідний Край" помістив недавно (ч. 159) дивну статтю, а саме статтю, в якій висловлює **невдоволенне** з дотепершньої польської політики.

Вказавши на те, як справедливо полагоджує національне питанне Чехословацька Республіка, „Рідний Край" зазначує, що **Польща робить якраз на впаки.** Він пише:

„Нині, по досвідах останніх літ можна сміло сказати, що Польща мимо принятих на себе в мировім договорі зобовязань та мимо постанов власної конституції про охорону прав меншостей не лише не перевела їх і не переводить в практиці життя, але поволи забирає меншостям навіть такі права, які приміром наш нарід мав уже за часів австрійської конституції. Від часу до часу випускається пробні бальони, обіцюється університет, автономію то що, відтак знов справа западає в безвісти, а автори таких проектів є вже, здається, і тим вдоволені, що ось щось про ті нездійснені проекти **передісталося** за границю та що там комусь на хвилю замазалося очи. Трудно зрозуміти здорово думаючому чоловікови, як серед таких обставин можуть короткозорі польські політики вимагати від нашого народу довіря, співпраці та льояльного поведення".

Свої виводи „Рідний Край" кінчить:

„Коли Поляки хотять вести далі безхосенні залицяння та туманити нас і світ, то між нами не знайдуть вони певне нікого, хто би їм в такій роботі пішов на руку. Бенеш (чеський міністер закордонних справ) сказав правду: Направити блуди треба не тому, що кождий блуд може стрінутися з критикою, їх треба направити у власнім інтересі, в інтересі притягнення меншостей до державної праці. Блудів, які Польща поповнила супроти нас і які вимагають, негайної направи, найдеться досить і їх довго шукати не треба".

Отсі виводи „Рідного Краю" я подаю тому, бо вони під політичним оглядом дуже поучаючі.

По перше насувається питанне: Чи в нанятих Поляками редакторів пробудилася совість і вже не могла довше мовчати на вид усіх тих мук, які завдають українському народови польські кати, — чи може ціла та стаття є тільки фарисейським маневром, щоби направити свою опінію серед українського громадянства?

Відома річ, що все українське громадянство „Рідний Край" і його редакторів бойкотує як національних зрадників. „Рідний Край" не то що не має передплатників, але навіть даром люди не хотять його читати. А треба знати, що польські власти масами розкидають сей часопис по українських селах, особливо на Холмщині, Підляшу, Волини, де — міркують вони — нарід не так ще пізнався на Поляках, як у Галичині.

Отже дуже можливо, що „Рідний Край" просто дістав від своїх польських протекторів поученне написати кілька остріїших статтей проти Поляків, може се поправить його опінію серед українських кругів.

Та якби там не було, а кождім разі характеристично, що навіть часопис, видаваний за польські гроші для ширення польонофільства признає, що Польща позбавила український нарід усіх прав.

Коли-ж допустимо, що виводи „Рідного Краю" щирі, тоді вони являються дуже яркою ілюстрацією тої рабської політичної психольогії, про яку я вже писав у статті **„Державна незалежність, а не „свобода" в чужій державі!"**

„Рідний Край" годиться з тим, що українські землі Польща насильно загарбала, він не протестує проти того, він і не думає про визволенне з польського ярма і здобутте державної самостійности. Ні, він тільки плаче над тим, що Польща не дає українському народови на загарбаних українських землях прав національних меншостей, і радить Польщі дати нам ті права, щоб притягнути нас до державної праці, здобути наше довіре, співпрацю та льояльне поведення.

Справді дуже дешева та мизерна сочевиці, за яку — на думку „Рідного Краю" — наш нарід мав би виректися змагань до державної незалежности та стати „льояльним громадянином" польської держави!

Коли-б такі думки мав тільки „Рідний Край", то можна би на се махнути рукою. Але подібні думки зустрічаються часом і в чесній українській пресі і в чесних українських дівчин — то з огляду на Польщу то з огляду на Росію, — і тому треба на них звертати увагу та використовувати їх.

Кождий Українець і весь український нарід мусить мати тільки одну думку: „За ніякі уступки, за ніякі права не погодимося з чужим пануванням, не виречуся державної самостійности і кожду нагоду використаю, щоби скинути з себе чуже панування. Хто хоче панувати надімною, — хоч би в найлагіднійшій формі — той мій ворог і нехай не сподівається від мене льояльности, тільки поборювання всіми способами!"

Сорокмілионового народу ніхто не зможе держати в неволі, коли він буде перенятий такою думкою і коли тій думці відповідатимуть його діла!

Гайдельберг, 15. вересня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ОЙ ДУБИНО, ДУБИНОНЬКО.

Ой дубино, дубинонько,
Густе твоє листя!
Прийми ти нас, сховай ти нас
У своє захистя.
Прийми ти нас, закрий ти нас
Перед ворогами,
Так щоби лиш листки твої
Шуміли над нами.
Густі листки, зеленії
Гудуть ніби бджоли
А з бджолами летять думки
Далеко по поли, —
На край світа широкого
За гори, за ріки...
Ой дубино, дубинонько,
Сховай нас на віки!

Б. Л.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВЕСТ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Товариство „Згода", вид. 62, повідомляє, що надзвичайний мітінг відбудеться о 3 годині попудни в неділю, 9. жовтня, в гали Укр. Дому під ч. 6177 Гленмор Ave. На порядку нарад є інтереси справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а українок $1.00. — К. Кропивницький, пр.; Ю. Балхар, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, вид. 64, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться в суботу, 8. жовтня, о годині 6.30 вечером, в гали під ч. 435 Мейн стр. Кождий член повинен прибути на той мітінг, бо є до полагодження дуже важні справи, яких урядник не може рішати без присутности всіх членів. Котрі члени довгують до товариства, й не виплатять своїх вкладок на тім мітінгу, будуть суспендовані. — В. Григорчак, предс.; І. Ничка, кас.; М. Сас, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", вид. 324, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудеться о 3-тій годині попуднє в неділю, 9. жовтня, в гали Укр. Громади під ч. 2309 Фермонт Ave. На порядку нарад є дуже важні справи до перепровадження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а українок $1.00. — Н. Самбір, предс.; Г. Григорчук, секр.

З ПРИВОДУ СВІТОВОГО ТОРГУ У ВІДНИ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

У Відни відбувається великий, міжнародний торг, званий по німецьки „Messe". Надзвичайні поїздки привозять десятки тисяч чужинців.

Що це есть — і яке значінне „Месси"?

Слово „Messe" має в німецькій мові два значіння*). Воно значить 1) торг і 2) богослуженне. Сегодня навіть учені не знають, чи одно поняте походить від другого. Ще не знають, що в давних часах і великий торг і богослуженне починали дзвоненнем, що такі торги відбувалися в храмі дні, на храмових площах і під патронатом якогось святого.

Тепер міжнародні торги виглядають цілком інакше, як у давних часах. Передовсім відбуваються вони не в малих будинках на одній церковній площі, тільки в богатьох великих будинках. Напр. у Відни заняли на ту ціль не лише всі будинки призначені на великі виставки, але й колишні цісарські стайні тай навіть цісарський палац у середмістю, званий „новим бургом". Є це найбільший монарший палац в Европі, більший від зимової палати б. російського царя в Петербурзі, більший від французьких Туйлерій і від англійського Букінгем Пелес. Дивний це палац. Від 30 літ стоїть він у Відні й ніхто не знає, надко його здубували. Бо старий цісар Франц Йосиф не хотів мешкати в „новім бургу", престолонаслідник Франц Фердинанд казав там тільки примістити деякі свої збори, але мешкати там також не хотів, а останний цісар Карло навіть у старім урґу тільки вимкоко показуваєся, а в новім не був ані разу! А палац коштував великі мілиони — і ув неужитком. Аж тепер ужили його Віденці на міжнародний торг. Якеж це многозначуче знамя: **торгували австрійські цісарі народами**, між ними й нашим, українським народом, який запродували Ляхам, **а тепер — народи торгують в їх опущених палацах а вони самі скитаються по чужині.** Маймо надію, що прийде час, коли те саме станеться з тими, що тепер поневолюють українську землю.

Щоби це як найскорше сталося, мусить український нарід піднестися зі свого упадку. До сего можуть дуже причинитися наші купці й промисловці, коли вчитимуться від чужих і збогатяться за їх приклядом, **не забуваючи, що своїм богатством належить підперти державні змагання свого народу.** Найбільший німецький письменник Гете їпше в своїх творах, що духова праця можлива тільки в заможнім народі. Він називає подвійку рахунковість одним з найбільших винаходів людського духа. Заможність скріпляє характери людей, підносить мораль і духову творчість. Не даром Німці називають „торг" тим самим словом, що „богослуженне". Не даром і в наших старих державах купці мали дуже велике значінне, про що виразно свідчать літописі.

Світові, міжнародні торги мають дуже велике значіннє для скріпленя торговлі й промислу, **особливо в таких переломових, тяжких часах** як теперішній, коли повстають нові держави з новими валютами, коли нові границі розділи старі торговельні звязки, коли війна принесла з одного боку руїну, з другого поступ техніки. Міжнародних торгів не треба мішати зі світовими виставами, бо значінне їх зовсім інакше. Виставa має щось спільного з музеями — вона мертва в порівнанню з міжнародним торгом. **Такий торг достосовується до потреб хвилі,** до актуальности господарських новин. І тому не вдалася ні одна проба Французів (Le Play) і Англійців, які хотіли заступити коротко тріваючі міжнародні торги — постійними виставами.

Віденський світовий торг належить до творів дуже актуальних (на часі). І тому він — удався. На землях бувшої Австро-Угорщини повстало аж 7 (сім) нових держав. Чужі, західні купці й промисловці втратили голову в тім замішанню: не знають куди, що й кому посилати. І тому зізналися вони масово до Відня, щоби зміркувати нові відносини, нові потреби, нові умови перевозу. Відень надається до таких інформацій більше ніж кожде інше середноевропейське місто. Він уже в 12 століттю був таким головним посередником між сходом і заходом, хоч тоді Австрія була така мала як тепер, а Відень був далеко менший ніж наш Галич. А все таки в тім Відни був торговельний і духовий осередок надзвичайно живий. В старих німецьких літописях записано, що з Відня походили монахи, які займалися душпастирством німецьких купецьких кольоній у нашім Києві й Галичи.

І тепер Відень має для України зовсім окреме значінне — якраз тому, що Австрія так змаліла й відрізана від моря: мала торговельна фльота сеї нової, малої Австрії має вихід Дунаєм на наше Чорне Море, де зустрічаються торговельні інтереси України з австрійськими.

Міжнародний торг у Відни цікавий ще тим, що **на нім перший раз виставили свої товари** до конкуренції з капіталістичними предприємцями — **робітничі спілки.**

Чого нема на тім інтересним торзі? Все есть. Від великих машин а жде чудових рідких збірок філятелістів (любителів почтових марок).

Віденська преса переповнена описами сего світового торгу й добрими статтями з приводу віднови торговлі й промислу. Вона просто віджила. Деякі великі органи збільшили свій обєм до півтора сотні сторін — як за давних добрих часів. Словом — оживилася мала, знищена війною Австрія й дає приклад иншим малим і нещасним народам, як здобувати довіре до своїх сил і як зацікавлювати чужих своєю долею.

Можеб так українські купці й промисловці спромоглися на подібне діло — як не у себе на нашій не своїй землі, то бодай на чужині. Таке діло на господарський підклад поінформувалобиб про наш широкий світ лучше ніж найкраща агітація. Але таке діло треба докладно підготовити.

Відень, у вересні, 1921 р.

Др. Осип Назарук.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

У виказі записів готівкою на бонди Української Національної Позички під ч. 3 замість Посацький має бути Сохацький.

ГУДСОН, Н. Й.

Даєсь до відома всім Українцям в Гудсон, Н. Й., що в неділю, дня 9-го жовтня б. р. о год. 4-тій пополудні, відбудуться **парафіяльні збори** в справі риз церковних. Збори відбудуться під ч. 64 Second St.

Присім повідомляється, що дня 15-го с. м., вечером, відограється представленне „Запорожський клад" в Мадярській сали.

За комітет
Марко Шеремета, предс.

НОВІ КНИЖКИ.

Не повелося, фарса на 1. дію зі співами і танцями ..... 15 ц.
Після равту, фарса на 1. дію ..... 15 ц.
Едзьльбас, образ з життя в 1. акті 15ц.
Земля, драма на IV. дії. ..... 30 ц.
В долині сліз, драма на IV. дії. 30 ц.
Доки сонце зійде, роса очи висушить, драма в 4. діях ..... 40 ц.
Короткий підручник до науки німецької мови ..... 15 ц.
Замовленя і гроші належить слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th St., New York, N. Y.
Дмитро Андрейко, завідатель книгарні.

ПОВІДОМЛЕННЄ,

ДО ВИСОКОПОВАЖАНИХ ГОЛОВНИХ УРЯДНИКІВ У. Н. С.

Після § 58 статута У. Н. Союза, річне засіданне малобися відбути в місяци жовтни с. р. однак тому що минувша Конвенція змінила річницьвідбуванне Конвенцій з місяця жовтня на місяць квітень — (гляди ухвалений 15-тою Конвенцією „Додаток до статута У. Н. Союза" Артикул III. § 7.) — і тим самим змінила систему річного замикання рахунків діловодства а дотеперішній річницьвідбуванні річних засідань для своєї цілі невідповідним, тому рішенням Екзекутивн У. Н. Союза після § 129. названого статута, переноситься річницьвідбуванне річних засідань Головного Уряду У. Н. Союза, позаконець річних обрахунків діловодства фіскального року, то є до місяця Лютого, про що сим повідомляється всіх Високоповажаних Головних Урядників з тим що слідуюче Річне Засіданне відбудеся в лютім 1922 р. а докладнійше означенне дня і часу буде проголошене особно.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ У. Н. СОЮЗА:
С. Ядловський, год. предс.
І. Каштанюк, год. рек. секр.

Дано в Джерзи Сіти, Н. Дж. 3-го жовтня 1921 р.

ДИПЛОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) РЕПУБЛИКИ У ВАШИНҐТОНІ.

Відділ II-гий (фін.-торг.)

Ч. 300—21. Вашингтон, дня 1. жовтня, 1921

ОПОВІСТКА.

Щоби дати можність згляду в фінансову господарку фінансово-торговельної місії як найширшим кругам українського громадянства в Америці з одної сторони, а з другої, положити конець несовісним сплетням польських та московських провокаторів щодо платень поодиноких членів місії і т. п., віднеслись ми до головних українських організацій, які підпирають Позичку Національної Оборони, з просьбою назначити своїх відпоручників для громадянської контролі фінансового діловодства місії.

Отсим подаємо до загального відома, що такими громадянсько-контрольними відпоручниками делеговані слідуючі особи:

1. — Від Українського Народного Союза: п. Семен Ядловський;
2. — Від „Провидіння": п. Іван Боросевич;
3. — Від Укр. грецько-кат. Дієцезії: о. сов. Л. Левицький;
4. — Від Укр. грецько-правосл. Дієцезії: о. адм. др. Микола Коначук.

Всі інші головні організації, які заявились за позичкою і її підпирають, можуть назначити своїх делегатів, про що належить нас повідомити.

ЗА ФІНАНСОВО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ:
Др. Березовський, Др. Мишуга.

*) Слово ще взяте з латинської мови, а саме з закінчення богослуження: „Ite, missa est eoecio!" (Ідіть, збір є розпущений!). Інші виводять не слово від латинського „mensa"—стіл. Польське слово „niemiass" взяте також з німецького — „Kirchmesse".

Кождий Чесний МОСКВОФІЛ

МУСИТЬ БУТИ ЗА ГАЛИЦЬКОЮ ПОЗИЧКОЮ.

БО ЦЯ ПОЗИЧКА ПОМАГАЄ ВИРВАТИ ГАЛИЧИНУ З ПАЗУРІВ ПОЛЬЩІ.

АНІ ОДЕН ЧЕСНИЙ МОСКВОФІЛ НЕ МОЖЕ БУТИ ЗА ТИМ, ЩОБИ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД В ГАЛИЧИНІ ГНОБИЛА ШЛЯХОЦЬКА ПОЛЬЩА.

БО КОЖДИЙ ХТО ВИСТУПАЄ ПРОТИ ПОЗИЧКИ. ТИМСАМИМ ПОМАГАЄ ШЛЯХОЦЬКІЙ ПОЛЬЩІ НЕВОЛИТИ, РАБУВАТИ ТА НИЩИТИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН ТА РОБІТНИКІВ В ГАЛИЧИНІ, А ХТО ПОМАГАЄ ШЛЯХОЦЬКІЙ ПОЛЬЩІ НЕВОЛИТИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН ТА РОБІТНИКІВ. ТОЙ БЕЗ ОГЛЯДУ НА ЦЕ, ЧИ ВІН ЗАКРИВАЄ СЕБЕ МОСКВОФІЛЬСТВОМ, ЧИ ЧИМ НЕБУДЬ ІНШИМ, ТА ЧИ ВІН СЕ РОБИТЬ ЗА ПОЛЬСЬКІ ГРОШІ, ЧИ БЕЗ ГРОШИЙ — Є НЕ ЧЕСНИЙ МОСКВОФІЛ. НАВІТЬ НЕ ЧЕСНИЙ ЧОЛОВІК — АЛЕ ХРУНЬ, ЗРАДНИК!

БОРОНІТЬ РІДНИЙ КРАЙ!

КУПУЙТЕ ГАЛИЦЬКІ БОНДИ!

ВІСТИ З БЕРЛІНА.

(Спеціальна кореспонденція „Свободи").

Тутешна українська кольонія переб'ває так званий сезон огірковий.

Деякі її члени вертають знад моря, з Карльсбаду, Маріенбаду і инших бадів. Почорніли від сонця і помарніли від цілющої води.

Ці, що не їздили, теж почорніли, але з жури, а помарніли з недоїдання.

В публичних наших інституціях видно ці самі прояви, себто наклін до виснаження і до почорніння, — з браку гроший.

Найгірше, що **потреби ростуть, а гроші маліють**, яки їх сушила теперішна спека.

Посольство У. Н. Р. має ще одно невисихаюче жерело, — пашпорти, але такі філянтропійні інституції, як Червоний Хрест і комітет допомоги убогій шкільній молодіжи роблять боками.

Хочуть працювати, хочуть помагати бідним землякам в їх безталанню, а тут нема як. **Той, хто радби дати, не має що, а той, що має, не хоче.** Йому байдуже!

Ми не перестанемо накликати цих байдужників, поки вони не зрозуміють, що це злочин дивитися на нужду земляка і не подати йому помічної руки. Ми так довго будемо кракати над головами цих голодних добродіїв і над коафіорами цих вишивкованих добродійок, поки не пробудиться їх приспана совість.

Кажуть, що ситий голодного не знає, але наші „ситі" мабуть це не забули як вони голодували і їм певно ще осталося в памяти якими способами зробились вони ситими.

Ну — отже!

Потішаючим проявом есть **утворення української публичної бібліотеки при Червоному Хресті.** Таку інституцію, і то не одну, мають тут, у Берлині, Поляки і Москалі, тільки Українець не мав де позичити собі українську книжку, бо не кождого стати на це, щоби собі купив.

Адреса Українського Червоного Хреста в Берліні така: Rotes Kreuz, Berlin, Charlottenburg, Passauerstrasse N. 17. IV.

Коли хто має зайвого доляра і добре серце в груди най прийде і най буде певний, що кождий цент піде на підмогу його нещасливого брата-земляка. Що днини зголошуються тут утікачі з Галичини і Червоний Хрест помагає їм як може. Одного хлопця, 14-літнього, що в 9 році життя вступив як доброволець до нашого війська приютив у себе і хоче післати його до школи. Та поки що, навіть на таку ціль нема гроший.

Не меньше потішаючим явищем есть **друк книжок в накладні Ореншгайна.** Ця рухлива фірма, хоч покищо не має майже нікого збуту, друкує щораз то нові твори. Одною з останніх новин являється велика **знаменита граматика української мови Д-ра Сімовича і спорий том (коло 700 сторін!) поезій Івана Франка** з великим передним словом Верниволі. Це таке видання, якого Франко за життя не діждався. З його в повний ріст стає перед нами постать найбільшого поета Галицької України.

Звертаємо увагу нашого загалу на видавництва Якова Ореншгайна (з Коломиї), бо поки що він тільки прикрости дізнає з нашого боку, а відомо що кажіть найбільша енергія і підприємчивість має свої границі... Отже!

Vorax.

ДОПИСИ

АМСТЕРДАМ, Н. И.

Позичка національної оборони.

Дня 18. вересня б. р. відбулися в нас збори в справі національної позички, на котрих промовляв наш парох, о. Лев Чапельський з Когос, Н. И. На самім вступі він надмінив, що нас не скликав ані Комітет, ані він (о. Чапельський), але скликало наше правительство і наш нарід під проводом д-ра Евгена Петрушевича. Перейшовши він цілу історію нашого уряду від початку аж до вигнання його з нашого рідного краю, бесідник зазубав усі заслуги і терпіння, які ей уряд перенїс, і ще дальше переносить, лише тому, що любить свій нарід і хоче дальше служити йому у визвольній боротьбі. А що ми є членами того народу, тому нашим святим обовязком дати йому всяку можливу поміч. І тую то поміч наразі мусимо доказати тим, що кождий, хто тілько може, має купити український бонд.

Присутні вислухали сеї бесіди уважно, як на свідомих людий пристало, і по закінченню зборів приступили до складання гроший яко позичку національної оборони.

До сего часу, як перечувано, наші свідомі громадяни закупили бондів за яких 300 доларів і дальше купують. Таксамо кождий Українець і Українка підписали меморіял, котрий по виповненню відіслано сейчас на місце призначення.

Не від річи буде тут надмінити, що оден з наших Українців, на імя Михайло Юревич, котрий може мало знаний нашій громаді, закупив на першій поклик бонд за 50 доларів і прибіцяв, що купить більше, як тілько потреба буде вимагати. Отсе примір, гідний наслідування! Пан Юревич вірить, що він у порівнанню з тими, котрі на народний жертвенник віддали своє найдорезше житє, майно і все, що мали, вамало дав, отже дасть більше, як тілько буде потрібно.

Честь Вам, добродію Юревич! Честь Вам усім, котрі не жалуєте зайвого гроша на жертвенник народного визволення. На таку малу громаду, як наша, се є дуже гарно, а тим більше: патріотично. Ви розумієте прикре положенне нашого народу, а ще прикріше положенне нашого уряду, котрий той нарід репрезентує. Отже нехай лекше буде Вам на серци і душі, що сповняєте дійсно обовязок народний, помагаючи народови і своєму урядови тоді, коли він тої помочі конечно потребує. Не судилося нам брати активної участи в дачій бою, так нехай се буде доказом, що ми разом з ними працюємо над визволенем українського народу. І коли би знов народний клич загомонів, або помогти в якійнебудь спосіб свому народови, я вірю, що Ви будете перші, бо Ви любите своє і є свідомі сего, що Ви є членами поневоленого українського народу.

А тепер кілька слів до тих недовірків у свое рідне, щоби вони не бентежились, не попадали в гнів та не дурили себе і других, бо се річ свідомих людий. Перше треба себе перестерегти зимну кров і сказати собі так: Відорвані від рідного краю і позбавлені спромоги брати активну участь в його боротьбі, ми мусимо приняти до відома події, які склалися без нас. Час найвисший, аби ми мали якесь політичне вишкольненне, до якого безуслівно належить народна карність. Тая карність повинна опиратись на довірю до свого уряду, помимо того, що той уряд є тепер на вигнанню. Бо коли уряд не має сього довіря серед великої громади, то він сам нічого не вдіє, а його уряду будуть гейби сковані. Є такі хвилі, що урядови муситься дати вільну волю, а в руки найсильнійшу зброю: довіре загалу. А не щоби загал кидав ним на всі боки. Се не повинно і ніяк не може бути!

Ми ніяк не повинні усувати від нашого уряду і народу та ідеї в самостійність рідного краю, і втікати на манівці, як от до большевиків та лихий знає куди. Сего свідомий чоловік ніколи не зробить. Але противно: в першій мірі любити свій нарід і уряд, ним вибраний, помагати йому і дїлитися з ним і добром і лихом. Правительства падають і повстають, змінюються політичні орієнтації, а ми родилися Українцями і такими повинні згинути. Нашим бажанием є побачити вільний і богатий в свої власній незалежній державі український нарід, і тому ідеалом ми повинні служити вірно, непохитно помагаючи нашому урядови під проводом д-ра Е. Петрушевича, хто тілько чим може і вміє. Кидати народну справу, зрікатись боротьби для сього народу, для його добра, удаляються від купования бондів і від жертв для него — не вільно нїкому і нїколи! Тому при теперішній нагоді стараймося закупити як найбільше бондів народної оборони. Згадаймо наш нарід і уряд на чолі з д-ром Петрушевичем не тілько пустою згадкою, але поглубленем в собі ідеї помочі в боротьбі за свободу рідного краю. В твердім довірю до нашого уряду і до своїх провідників та до своєї щирої праці, а хотяйби і саможертви для добра і волі рідного краю, ждім хвилі, коли прийдеться нам побачити, а декотрим і вернути в свободіну від ворога вільну країну. Спільною працею, вірою в побіду нашої святої справи, помочию і витривалостию добємося міста у вільній родині народів — своєї самостійної держави.

В. П.

ВУДГЕЙВЕН, Н. И.

Закупно українських бондів у нашій місцевости. — Голос польської газети про „защепшейонних Русїнуф".

Наш місцевий відділ У. Н. Союза (ч. 200) має усього 45 членів, між котрими є спорі число римо-католиків. Але проте ми не лишилися позаду инших наших громад. На зазив нашого дорогого председателя п. М. Воронки і секретаря п. Паращука та на поважне п. Д. Великановича наші члени закупили бондів за поважну суму, яку вже відіслано до Вашінгтону. Крім того ми вислали відси протестаційну телеграму до Ліги Народів. Одним словом, вудгейвенські Українці дали до пізнання своїй дорогій Матери Україні, що вони є вірними її синами та що боронитиме її будуть аж до Загину!

А наші браття римо-католики є тілом і душею з нами. Декотрі з них покупили дуже радо бонди, а декотрі не могли сього зробити, бо думають вертатися до старого краю, тож бояться лицької тюрми (сим вони показали, що ставлять вище свою особисту вигоду ніж добро свого рідного краю; вони могли закупити українські бонди без подання своїх імен до публичного відома. — Примітка Редакції). Але вони є для нас жичливі (жичливість доказується ділами, а не словами! — Примітка складача) і желають нашому народови добра, тож за се їх імена будуть записані золотими буквами в книзі Українців. Честь і слава тим нашим братам римо-католикам, котрі чимнебудь допомогають українському народови в його недолі!

Наш нарід вчасти зневірився і здеморалізувався господаркою У. Н. Комітету, а як би не та зневіра, то тут можна було зібрати звиш 1.000 доларів на бонди — сон чаєк тепер тяжкі (колиб навіть допустити, що господарка У. Н. Комітету була неправильна, то невжеж через неправильність тої господарки має потерпіти така величезної ваги справа, як визволенне рідного краю з неволї? — Прим. складача). На сім місци я дякую щиро всім тим свідомим українським громадянам, котрі закупили українські Бонди Свободи і тим дали доказ свого патріотизму. Честь, кому честь!

Мої товариші дали мені до прочитання витинок з одної тутешної польської газети. Подаю тут в дослівним перекладі сю характеристичну статтю польського редактора, а читачів „Свободи" прошу над тою статтею застановитися. От що воно там написано:

Через якийсь час здавалося, що справа Східної Галичини притихла, тимчасом так не є. Не обійдеться без поважних спорів, бо закупучені („запетшевені") Русини щораз виразнійше примкують до відорвання Східної Галичини від Польщі.

Не аж агітують у Східній Галичині серед Русинів і підбурюють їх проти Поляків, але розвинули агітацію серед Русинів американських, а навіть продають бонди — серед Русинів в Америці (Єзус-Марія, Юзефе ратуй! — Прим. „закупученого" складача).

Серед Русинів істнують партії так як і серед инших народностий; кожда партія держиться инщої програми політичної, але найгірші є ті партії, які грають на найнизших інстинктах українського люду, визискуючи маси того-ж невиобразуваного люду до своїх особистих цілий.

І тут в Америці є такі Полякожери Русини, котрі Поляків за затятих ворогів-уважають, зовсім нєслушно.

Я на сю статтю лицького редактора міг би богато відповісти, але думаю, що воно непотрібне. Кождий „закукуріченний" і „невиобразуваний" у лицькій школі Українець зрозуміє слова лицького „культуртрегера" так, як вони написані. Ми можемо лише подякувати „пану редакторові" за його ширу отвертість супроти „братнього русїнського люду". Я голову свою даю, що котрий Українець ще доси не є „закукуріченний", то по прочитанню наведеної лицької статті напевно „закукурічиться". А сього „закукуріченння" нам тепер так треба, як кані дощу!

Отже ідемо, і то добре ідемо, коли лицькі собаки так здорово брешуть!

Николай Костів.

КЛІВЛЕНД, О.

Страшна народна трагедія (в уяві).

Четвер, 29. вересня с. р., остане в моїй памяти на ціле життє. О 10-тій годині пред полуднем доручив мені листоноїй часописи, межи котрими перше місце має в мене „Свобода". Зі звичаю перед усіми беру в руки „Свободу" і на самім вступі бачу великими буквами „Замах Українця на Пілсудського".

Прочитавши цілу подію, я почав уплдати в якусь задуму та замісць часописи бачу перед собою страшні трагічні картини, які пересуваються поперед мої очи. Наголовок тої трагедії авучав „Пімста українського народу", в неограниченим числом актах.

Бачу перед собою ті тисячі українських мучеників, яких переслідує звірська лицька рука. Бачу тисячі висохших, обдертих і голодних українських сиріток, які заплаканими очінятами виглядають за своїми дорогими родичами, котрих Ляхи позамордовували. Бачу тисячі нещасливих українських вязнів, засадженних у лицькі тюрми. Бачу перед собою сотки родин української інтелігенції, котрі примирають з голоду, бо жорстокі Ляхи не дали їм жадних средств до життя — лише тому, що їх українська мати породила і що вони не хочуть виречися того, що виссали з грудий своїх материй. Бачу бо богато, дуже богато инших страшних образів, на які не стало би місця тут вичислити.

Нараз перед моїма очима починається друга ява тої страшної драми. Бачу, як виступає перший герой (в тій новій добі українського народу), свідомий того, яка його ждє будучність. З відвагою і з правдивим геройством-він виконує замах на особу, яка стоїть на чолі ворожої українському народови мафії.

Кождий, хто любить інтересуватися драматичними виставами, вже при вступі (в перших явах) зрозуміє та здогадається, який буде дальший тяг дальної драми...

Таксамо і той замах українського студента дав мені зрозуміти, що дальший тяг тої страшної драми буде такий, якого ще світ не бачив і не чув!

І дальше бачу перед собою, як панські фільварки і палати валяться в поломінях огню. Бачу, як панська худоба на пасовиськах лежить, поздирявши ноги — від затруєння панських пасовиськ. Бачу, як панські засіви знищені. Бачу, як панські посїпаки лежать помордовані. Бачу, як панські діти (ті галузки, на яких має вирости отрута для знищення українського народу) гинуть, мов мухи, від затроєння. Бачу їх скажену злість, а при кінци другої яви бачу, як ті пани качаються в калюжах своєї паскудної крови, пущеної українськими ножами та кулями.

Той страшний вид і та радість, що мій любий нарід мститься за свої кривди, так подіяли на мене (котяй то був лише привид), що я в унесенню крикнув: „То ще не конець! То лише друга ява!" А жінка до мене: „А ти де? А ти чого так кричиш?!" І я неначе з просона прокинувся... Замісць тих страшних (але любих) образів я побачив перед собою часопись „Свободу" з надруковани великими буквами титулом: „Замах Українця на Пілсудського".

И. Б.

ПРИ НЕБЕСНІЙ БРАМІ.

Коли помре Москаль, іде
до світлих, райських врат
і там питається Петра:
„Пожалуйста, мой брат,
чи водки я дістану тут?
Коли нема, прощай!
Де водки нет, там пекло, ад,
не настоящий рай".

Як прийде Мадяр до небес,
питається в одно,
чи в небі родиться токай,
горячее вино?
Чи є там паприкаш смачний,
цимбали чи бренять,
чи чардаша гуляють так,
що небеса дрожать?

Як Чех умре, то сопе,
до неба так біжить,
питається, чи пиво є
і хто його варить.
Чи злята Прага в небі є
і голька і колач —
без Праги, голькй, пивушка
і в небі вічний плач.

Як прийде Поляк в світлий рай,
питається Петра,
чи є в границях ще старих
ойчизна там ціла?
Чи є там руський селянин,
чи є шинок і жид?
Без них він бідний, він не пан,
без них і в небі встид.

А наш мужик, коли помре,
бігцем у небо йде:
„Скажи; апостоле святий,
чи питайрамт е тут де?
Як вчера, бідний, як копав,
податок цей узяв;
щоб тут у небі заплатив,
спокій на віки мав".

Ізідор Воробкевич.

НА УКРАЇНУ

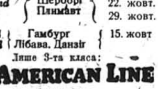

Прямі получення до всіх портів України. Добрий харч і подостаток. Особні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі инші повітряні кораблі.

RED STAR LINE

Кораблі відїздяють кождого тижня
Pier 58-62 North River, New York

Finland	Антверп	5. падол.
Zeeland	Шербург	15. Жовт.
Kroonland	Плимбт	22. жовт.
Lapland		29. жовт.
Samland	Гамбург	15. жовт
Gothland	Лібава. Данаіг	

Лише 3-тя класа:

AMERICAN LINE

Manchuria	до Гамбург і Данаіг через Шербург	23. падол.
Mongolia	до Гамбург і Данаіг через Шербург	26. жовт.
Minnekada	до Гамбург і Данаіг	5. падол.

WHITE STAR LINE

Adriatic	до Шербург	2. падол.
Olympic	Саутгемптон	15. жовт.

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.

власник 120 кораблів—поемности 1,300,000 тон.

9 Broadway, New York City

або місцевих агентів.

КУПУЙТЕ І ШИРІТЬ „КРОВАВУ КНИГУ"

в котрій Уряд Західно-Української Народної Республики подає частинний звіт з точними датами, лядського звірства і насильства на землях галицкої України.

ЦІНА ПРИМІРНИКА 50 ЦЕНТІВ.

Для поширення информацій межи Американців і чужинців про лядську самоволю, маємо таку саму книжку в тійсамій ціні в англійській мові.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ШИФКАРТИ ПОТАНІЛИ О 25 ДОЛЯРІВ.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ПАШПОРТИ КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ

T. J. HRYCEY & CO., 329 S. 4TH ST., PHILADELPHIA, PA.

РОДИМЦІ! Заки вдасетеся до фірм, котрі іменуються Українцями тільки длятого, що мабуть родилися на Україні, або до таких, що забогато обіцюють, удайтесь устно або письменно до знаної Вам від літ ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власним будинку і полагоджує вищі згадані справи найтаньше, найскорше і під повною гварантією.

United States Lines

ВІДІЗД З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ГДАНЬСКА

HUDSON ..... OCTOBER 15, DECEMBER 3
PRINCES MATOIKA ..... OCT. 22, DEC. 10
POTOMAC ..... NOV. 12, DEC. 31

На Boulogne:

CENTENNIAL STATE ....OCT. 11, NOV. 15, DEC. 15
PANHANDLE STATE ....OCT. 25, NOV. 26, DEC. 27

До Cherbourg і Bremen:

Поспішні і найбільші кораблі межи портами Америки і Німеччини.

AMERICA ..... NOV. 1, NOV. 29, JAN. 3
GEORGE WASHINGTON ..... NOV. 8, Dec. 8, JAN. 17

У всіх трьох кораблях пасажири третої кляси є примішувані в каютах з 2, 4 і 6 ліжками. Вони теж дістають добрий і богатий харч кілька разів денно.

Зголошуйтесь до корабельних агентів

UNITED STATES LINES

45 Broadway, NEW YORK—Phone Whitehall 2050
ROOSEVELT STEAMSHIP COMPANY, INC.
MOORE & McCORMACK COMPANY, INC.
UNITED AMERICAN LINES COMPANY, INC.
Менаджери Плавби
з рамени U. S. SHIPPING BOARD

КУПУЮЧИМ ЛОТА ДАРОМ.

Безплатні інформації і вільний тикет на зеізднцю на дві особи удїлюємо, аби оглянути наші нові, гарні домики і лоти. На початок потреба лише $25, щоби прийти на посїдання власного дому. — Пишіть до:

BUILDING EXTENSION COMPANY, Room 215,
461—8th Avenue, New York City.

Пришліть сей купон з своєю докладною адресою, а ми вишлемо Вам дальші информації.

Ім'я і назвисько .....
Улиця .....
Місто ..... Стейт .....

Шведсько-Американська Лінія

24 STATE ST., NEW YORK CITY

СКОРА ОБСЛУГА ПАСАЖИРСЬКА З НОВОГО ЙОРКУ ЧЕРЕЗ ГОТЕНБУРГ ШВЕЦІЯ ДО

ГАМБУРГ І ДАНЦІГ.

S. S. DROTTNINGHOLM відходить **OCT. 15.**
S. S. STOCKHOLM відходить **NOVEMBER 12.**

ЗНИЖЕННЄ ЦІН ШИФКАРТ ТРЕТОЇ КЛЯСИ:

ДО ГАМБУРГА ..... $100.00 ДО ДАНЦІГА $110.00
і $5.00 такса.

Подорож треває двайнадцять днів. Пасажири третої кляси їдуть в кабінах на 2—4 осіб.

Шведського віза непотрібність.

По шифкарти і по інформації о пашпортах голосіться до довірених агентів.

SWEDISH AMERICAN LINE: 24 State Street, New York.
CHICAGO OFFICE: 70 Jackson St., Chicago, Ill.

ШИФКАРТИ ВЖЕ ТАНІШІ

До Гамбурга, Бремен, Антверп і Ротердам

ТІЛЬКО 100 дол.

на найкращих пасажирських кораблях з окремими каютами і просто без пересідань. Тому, задумуючі виїхати до старого краю, повинні спонукати з так великої нагоди. І сейчас собі шифкарту замовити.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ І КРЕВНИХ ДО АМЕРИКИ

Пересилаємо гроші до краю по найтаньшим денним курсі і доручаємо телеграфічно до 3-ох днів; потому до 3 неділь в красівій валюті, як рівнож в АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ.

У ВСІХ СПРАВАХ,

як тутейших так і в старо-краєвих, просимо зголоситись особисто або потелефонувати до:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЬЮ ЙОРКУ ДО

ГАМБУРГ ..... 3-ияся ..... $100 /
ДАНЦІГ ..... " ..... $110 / і $5 податок
ЛІБАВИ ..... " ..... $120 /

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ

„ЕСТОНІЯ" - - - - - - 5. ЖОВТНЯ
„ПОЛОНІЯ" - - - - - - 19. ЖОВТНЯ

Також новий рурма лінія між Лібава — Данціг — Галіфакс, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у нашому місті, або BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

В СВОЇЙ ХАТІ, СВОЯ ПРАВДА І СИЛА І ВОЛЯ.
або
ПОСІДАЙ ВЛАСНУ ХАТУ

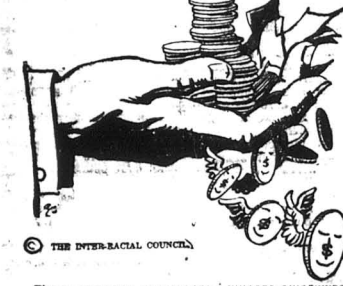

© THE INTER-RACIAL COUNCIL

Тільки дорогою правдивого і щирого ощадкування можна здобути власну хату. Комірник вправді вкладає менші гроші, але не має найменшого виграду до посідання тої хати в якій мешкає. Той що має власну хату здобуває собі більше значіння у суспільстві а також і більшу вартість у бізнесовім значінню. Коли він навіть звичайний робітник, то він почуває себе більше певним, сповняючи свою щоденну роботу, а тимсамим виконує свої обовязки лучше і все має вигляди на лучшу роботу і платню.

Той що має власну хату, осягає о много більше здобутків для себе і для своєї родини, стає членом суспільства, бере участь в підприємствах того краю, в якім живе та забирає голос в його справах.

Тепер власне якраз наспіла хвиля, щоб кождий з нас почав ощадкати в ціли посідання власної хати.

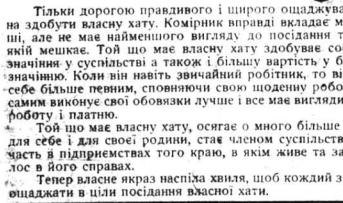

ШЛЕМО КОЖДОМУ, ХТО СОБІ ЗАМОВИТЬ НЕЗВИЧАЙНО ГАРНУ ПОВІСТЬ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ

В неділю рано зілє копала

ЦІНА ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ

Замовлення висилайте враз з гріщми на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ
Представитель всіх Кораблевих Ліній.

АГЕНЦІЯ ЗАЛОЖЕНА в 1910) р.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ

через Антверпен, Бремен, Гамбург, Ротердам, Данціг і Трієст, на найдушших і найскорших кораблях.

СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.

Пересилка і виміна грошей після курсу дня.
ВІДЖИДАЮЧИХ ДО ВИМІНИ ГРОШЕЙ НЕ ЗМУШУЄСЬ.

По належні інформації і аплікації на пашпорти удавайтесь до згаданого всім від много літ

ГРИГОРІЯ КУНАШЕВСЬКОГО, на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N.Y.

За добру обслугу дістаю від многих подяку, сподіваюсь задоволити і Вас.

Н. Могила.

НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(Від „берлінського кореспондента Укр. Слова").

На запрошення голови „Просвіти" і лідера хліборобської партії д-ра Юрія Бращайка та голови театральної комісії д-ра о. кан. Августина Волошина 19. ц. м. прибув до Ужгороду корифей українського театру Микола Садовський, з метою прийняти місце режисера тутешнього українського театру.

Для урочистого прийняття високошанованого гостя був утворений комітет в складі: голова.— визначний громадський діяч д-р М. Бращайко, члени: інженір Ю. Колярд, полковник Степаніь, проф. Віпер, п. І. Левицький, С. Сіменович, полковник Блавартний і сотник Мороз.

21. серпня був улаштований в урочисто прибраній залі ресторації Берчені раут, на який прибули як найвизначніші місцеві діячі так і представники української та чеської колюнії.

Після тосту, виголошеного Д-ром Ю. Брашайком в честь президента Масарика, витав д-р М. Бращайко, п. М. К. Садовського, та прохав його своїм геніем через театр розбудити з тисячелітнього сну тутешніх Українців, так як це було зроблено в 1881 р. і на Великій Україні. Промову д-ра М. Бращайка закінчило радісне та довге „Слава" і „Многая літа", виконане хором театру.

У відповідь д-ру М. Бращайкові говорив М. К. Садовський. зазначаючи велику ролю театру в відродженню кожної нації та завзиваючи діячів Підкарпатської України і представників Чехів допомогато йому і на далі в роботі народній ниві. Свою промову закінчив М. К. Садовський закликом до тяжкої праці і випив „чарку" за забут й Богом та людьми український народ Підкарпатської України: „Підкарпатські Русини, покиньте глибокий сон".

Після М. К. Садовського виголосив промову о. д-р А. Волошин, в котрій, зазначивши велику ролю театру в історії нашого народу, висловив надію, що М. К. Садовському своїм геніем удасться піднести на належну височінь Ужгородський театр, чим і розпічне нову еру в історії культурно-просвітного розвитку народу Підкарпатської України.

Із других промов треба відмітити промови о. Желтвая, інж. Колярда і проф. Віпера. Всі три промовц ивисловили свое переконання, що цей день зустрічає на Підкарпатській Україні М. К. Садовського є першим днем початку нової епохи в житію Підкарпатського народу, котрий 1000 років провів в мадярськім ярмі.

Представник Гуцулів п. Клемпуш від імені селян привітав М. К. і, закликавши представників своєї інтеліґенції до дальшої праці на користь темного народу, висловв пюбажанім п. Садовському успіху в його тяжкій та відповідальній праці.

Гилбоку по змісту промову сказав представник Чехів інж. Жділаль, в якій він висловив від імені Чехів — українофілів побажання, щоб свято зустрічи на Підкарпатській Україні великого артиста було початком як найтіснішого співробітництва двох братніх народів, Шехів і Українців.

Рават скінчився о 2. год. ночі і носив дуже теплий характер.

ВЕЛИКЕ ТОРЖЕСТВО НА ВЕСТ. ІСТОН, ПА.

Істонська новозаложена парафія має честь повідомити околиці Алентавн, Бетлегем, Нортемптон, Палмертон, Філядельфь, Назарет і другіх, що на Вест Істон, Па. відбудеться ПОСВЯЩЕНЄ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ під Укр.-Рус.-Греко-Кат. Церков на 9. жовтня 1921 р. о годині 10-ій рано. Благословенє угольного каменя доверить адміністратор греко кат. деканії на Злуч. Держ. Преосвященний Отець Петро Понятишин. Отож запрошуєсь по Всесвітнє. Отець Духовник: пенсе згаданих околиць як також вірних гр. кат. церкві, братства, сестрицтва і товариства. Зь ласкаву участь у згаданім торжестві дякуємо зпорч. Осенасюк з Богом.

КОМІТЕТ ПАРОХІЯЛЬНИЙ.
В. Гуза, предс.; М. Відомський, кас.;
В. Дробатій, секр.

ВІД ЗАРЯДУ КНИГАРНІ У. Н. СОЮЗА В НЬЮ ЙОРКУ.

В книгарни У. Н. Союза в Нью Йорку є ще деякі книжки, що були в книгарни „Свобода", але є ще й велике число таких книжок, яких в книгарни „Свобода" зовсім не було. Тих книжок нема згадані і в каталогу книгарні „Свобода".

Та багато людей має у себе каталог книжок книгарні „Свобода". Тим людям подаємо нижше спис книжок, яких в каталогу „Свобода" нема, але вони є в книгарні У. Н. Союза в Нью Йорку, і їх можна замовляти вряд з книжками, що є в каталогу книгарні Свобода.

Ось ті книжки:

Батьківщина й інші опов., Ів. Франко. — Ціна	25
Біля машини, оповідання, В. Винниченка. — Ціна	10
Брати Могутні, опов. з життя тигрів між людьми, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий). — Ціна	$1.00
Варвара Убрия, оповідання з життя в монастирі. — Ціна	40
Варіят з 1906 року. — 2. Віра. —	
Дві правди. — Одна вінчана фіялки, драма на 4. дії, В. Б. Бабінська. — Ціна	35
Великий сонник. — Ціна	40
В Тумані, оповідання, І. Андресена. — Ціна	10
Голод, оповідання, В Винниченка. — Ціна	25
Гумор і Сатира. — Ціна	25
Данціна Ежіли Ферріера (переклад з франц.). — Ціна	75
Два мужі. — Одна вінчана, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревка). — Ціна	25
Дві могилі, оповідання з сибірського життя, І. Короленського. — Ціна	10
Для домашнього огнища, повість, Ів. Франко. — Ціна	85
Домашня кухня, або Як варити і печи, Леонтини Лучаківської. — Ціна	75
Еволюція в образах Д. Рира. — Ціна	$1.25
Ерстахів, повість з перших віків християнства, Христ. фон Шмід. — Ціна	75
Єлисавета, мученіця на царському престолі, з німецького переклав М. П. К. Лесневський. — Ціна	25
Жите і наука грецького фільозофа Сократа з вступом і додатком огляд історії фільозофії, М. Загірні — Ціна	75
Житейись чорта М. Шустаневича. — Ціна	5
Записна книжка, оповідання, В. Винниченка. — Ціна	10
Збірка оповідань зля української молодіжи. — Ціна	25
Звідки взялася і що значать назва „Русь" і „Україна" др. Ж. Цегельського. — Ціна	25
З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся. — Ціна	25
Ілюстрована салта інквізиції, страшна смерть за віру в Бога. — Ціна	50
Ілюстрована українська письменство в житейисех др. М. Патовського. — Ціна	25
Індустріяльний імперіям Данціг до Ліон і Порівняй В. Дебса. — Ціна	25
Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англ. М. Павлик). — Ціна	$1.50
Історія Московщи до Петра Великого. — Ціна	25
Історія о золотокрилім лицарю. — Ціна	10
Історія парламентської комуни. — Ціна	25
Камениярі, журнал студентського кружка за рік 1919. — Ціна	$1.00
Кара Марис, його життє і наука, Е-віля Гекера. — Ціна	25
Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, Н. Крата. — Ціна	10
Контрасты, нарис, В. Винниченка. — Ціна	25
Короткий виклад політичної економії А. Богданова (перевів М. Д.). — Ціна	$2.50
Короткий огляд українського письменства від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки. — Ціна	25
Кровавий шлях (Шерлок Голмс) в 2-ох актах, К. Дойля. — Ціна	25
Кузь та Грицунь, оповідання, В. Винниченка. — Ціна	25
Латачин, оповідання, Володимира Б. — Ціна	25
Лубенський Монастир, веселі оповідання, О. Покорзунія. — Ціна	25
Марусся, повість, Гр. Кв. Основяненка. — Ціна	25
Методична граматика Укр. мови В. Кобзевського і І. Огоновського. — Ціна	30
Молодий світ, оповідання для молодіжи Ки. І. — Ціна	25
На зелених горах, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна	25
Найдешева, оповідання, Георгія І. Чулкова. — Ціна	25
Народ а національність, популярно-наукова розвідка, др. Стефана Рудницького. — Ціна	25
Народні казки ч. 1. — Ціна	25
Народні казки ч. 2. — Ціна	25
Начерк стилістики, поетики і реторики др. Конст. Грушевського. — Ціна	25
Наша рідна мова, Географія України і характер України, Полянд, і Москаль. Написав проф. М. Возняк. — Ціна	10
Незвичайні дива природи А. П. Нечаєва. — Ціна	25
Не відданася діді, оповідання з сільського життя, Др. А. Чайковського. — Ціна	25
Нетри А. Сінклера, в оправі. — Ціна	$1.50
Нічого не було, оповідання, А. Кащенського. — Ціна	25
Незвичайні пригоди Матія Сандорфа, повість в 2-ох томах, Ю. Верна. — Ціна	$2.80
Не любо — не слухай, брехать не мішай Т. Бевзлапа. — Ціна	25
Новелі, К. І. Юрія Сірого. — Ціна	25
Новітня трагедія і. царева Дь. І. Бартошека (переклад М. Павлика). — Ціна	25
Оповідання про завдяки боїв Мих. Коцюбинського. — Ціна	25
Оригінальний человік і інші оповідання. — Ціна	25
Орлеанська дівчина, історичне оповідання про франц. героїню Івашу д'Арк. — Ціна	25
Папа чи Христос їхй М. Гагови. Ціна	25
Оборонки старинного світа др. Із. Денисюка. Ціна	25
Підземний Бікун комісного народів Євгена Базунка. — Ціна	25
Підкамінний острог. — Ціна	25
Пісторок до Місяця Ю. Верного. Ціна	25
Поезії О. Олеся. — Ціна	25
Поляки в Зільмиці, гум. істор. оповідання з переходу революції, О. Проховнік. — Ціна	25
Початок родини, приватної власности і держави Ф. Енгельс. — Ціна	25
Приповідки. Дочо ся деєсі або Бог ся Реманій, гумористична повість, Ц. Крата. — Ціна	25
Про нікчему невдяки в історичним розумінню Мих. Грушевського. — Ціна	25
Про сайт Божий, бесіди до прирадо-людства, Юр. Сірого. — Ціна	40
Революція в Росії (від 1861 року до найновіших часів), Ф. Ф.—Ц.—ка. — Ціна	15
Ремус, сатира, Ос. Маковея. — Ціна	25
Ріднв школа читанка Укр. Спиридона Черкасенка. — Ціна	60
Ріднв Школа, читанка, трета, Спиридона Черкасенка. — Ціна	60
Ріналдо Ріналдіні, страшний провідник розбійників, романтичне оповідання з минулого століття. — Ціна	25
Робінзон Крузо з обілзками. — Ціна	$1.00
Робітничі пісні. Збірка В. Голозащина. — Ціна	25
Робінзон Крузо, скорочений, в оповіданю для народу. — Ціна	25
Розвій поглядів на еволюцію А. Діксона Вайта. — Ціна	25
Смерть Довбуша, поема, І. Котляревського. Ціна	$1.00
Смерть за правду, оповідання про Ів. Гуса, В. Доманинського. — Ціна	25
Соціялізм а релігія Д. Борисса. — Ціна	25
Спочин мій дух і інші оповідання — Ціна	25
Страшні тайни монастирських мурів, — Ціна	25
Страшний монарх Республіки або Тайни царського двора. — Ціна	25
Таємниця Америки або огляд американської культурної історії. Христофа Колюмба. — Ціна	25
Тарас Шевченко, в столітні роковини. — Ціна	$2.00
Твори, поезії в 2-ох томах, С. Чарнасенка. — Ціна	$2.00
Трагедія галицької України Осипа Мегацл. — Ціна	25
Трембіта або Бескидські зеленого співу. Ціна	25
У Зарані слави, події з життя укр. князів Олега й Ігоря і княгині Ольги. — Ціна	25
Унія з Римом Н. Н. Крата. — Ціна	25
Хруль і Фогт В. Будзиновського. — Ціна	25
Цариця і вистава, оповідання з мурована, історія з часів переслідування християн за панування римського царя Нерона. — Ціна	25
Цьвіт і душа й інші оповідання. — Ціна	15
Чому поли не женяться? — Ціна	15
Чорноморці, в неволі й інші оповідання. — Ціна	25
Чужинюк, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна	25
Що сталося з Гудзільом, або трагедія на замку Масарінг. — Ціна	25
Що чуть тепер в рідним краю або Україна без хлопа і пана. Ціна	25
Як ксьондзі кружать в нашім тілі і яка нам з неї користь др. С. Фішера — Ціна	25
Як люди навчились числити? М. Чайковського. — Ціна	25
Як Михась, син Мельника, ходив до неба по дімант. — Ціна	25
Як Мешко вийшов на спілці з Грицком Путятиного й інші оповідання. — Ціна	25

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

Базар, поєя на 4-ри розділи, В. Винниченка. — Ціна	35
Батрани, драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко. — Ціна	25
Безталання, драма в 5-ох діях, Іва-на Тобілевича. — Ціна	25
Бурлака, драма в 3-ох діях, Ів. Тобілевича. — Ціна	25
Великий молох, поєя на 3 розділи, В. Винниченка. — Ціна	25
Веселі Полтавці або Вольний ошмісок, комедія Полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського. — Ціна	25
Вечорниці, 3 актова комедія Б. Лупика. — Ціна	25
Вихрест (в часу колонії), драма в 3-ох діях зі співами і танцями Кость Горбенко. — Ціна	25
Гей на Івана, гей на Купала, оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева. — Ціна	25
Гетьман Іван Виговський, драма з 4-ох дій, М. Л. Крошинівського. — Ціна	25
Дай серцю волю, заведе в неволю, драма в 5-ох діях, М. Крошинівського. — Ціна	25
Дворе, драматичний малюнок на одну дію, Гавриїла Кобзаря. — Ціна	25
Дівоча врода, трагі-комедія в 6-ох відділах, Ганни Ковбаз. — Ціна	25
Добрі діти, образ з життя американських шкозярів в 3-ох діях, Панаса Канчу. — Ціна	25
Дунаєгка, драма в 5-ох діях, І. Тобілевича. — Ціна	25
Дунаєгка, драма в 4-ох діях, Т. Трушковського. — Ціна	25
Дячиха, комедія в 4-ох діях, Т. С. Сухіни. — Ціна	25
Єврейський розвод, драма в 5-ох діях, Л. Д. Старицького. — Ціна	25
Жидівка мертвець, жарт на одну дію, Гавриїла Кобзаря. — Ціна	25
Жидівка шахрестка, драма в 5-ох діях, П. І. Тотобілевича. — Ціна	25
За другі свої, драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса. — Ціна	25
За Немань іду, оперета в 4-ох діях, В. Александрова. — Ціна	25
Заворожений влад, комедія-оперета в 3-ох діях, Вавченка-Писаведенського. — Ціна	25
Катерина (мужицька), драма в 4-ох діях, Вавченка-Писаведенського. — Ціна	25
Кождане в мішках (Різдвяна Ніч), водевіл в 1-ій дії зі співами, (після Голоди) С. Комашевидського. — Ціна	25
Мазепа, історична драма в 5-ох діях, Т. С. Комашевидського. — Ціна	25
Майська ніч, комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармана (після М. Гоголя). — Ціна	25
Марусся Богославка, історично-мистична драма в 5-ох актах, М. Старицького. — Ціна	25
Орися (з Кулаківських пісень), оповідання в мішанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського. — Ціна	25
Пан писар, штука в 3-ох актах. Написав Ів. Тобілевич (Карпенко). — Ціна	25
Перший гоголівня, фантастична картина 3-ох дій, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстого), і Ів Світин, оповідання	25
Повернулся із Сибіру, драма в 5-ох діях, Мих. Старицького. — Ціна	25
По розлуці, отець в 1-ій дії, Ваєв. Д. Крошинівського. — Ціна	25
Пошились у дурні, комедія-оперетка в 3-ох діях, М. А. Крошинівського — Ціна	35
Прометей, драматичний уривок, П. В. Гетого (переклав М. Салібінський). — Ціна	15
Простак або Хитрощі жінки перехитрені Мекслем, комедія в 1-ій дії, Василя Гоголя. — Ціна	25
Самовалка, картина з ревод. життя на Україні в 2-ох діях, В. Шевчинського. — Ціна	25
Сверкуха-Ведока, образок сценічний в 3-ох діях. — Ціна	25
Сідьма, сценічний жарт на одну дію, Миколи Кучера. — Ціна	25
Трійка Гультяїв, комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестров. — Ціна	25
Як жони мекалися, жарт на одну дію, А. Волощького. — Ціна	25
Халепа, жарт з артистичного життя на одну дію. — Ціна	25
Хата за селом або Циганка Аза, драма в 5-ох діях зі співами і танцями, І. К. Гадзевича переклав М. Калітовський). — Ціна	25
Червоний свитка, комедія в 4-ох діях, В. Гордієнка. — Ціна	25
Шасливий край, жарт в 1-ій дії, Грицька Ковазенка. — Ціна	15

Та найкраще буде, що хто хоче замовляти книжки з книгарні У. Н. Союза в Нью Йорку, нехай напише картку по каталог тоїж книгарні, а безпрозволочно вишлемо його.

У всіх справах, доторкаючих книгарні і друкарні У. Н. Союзе в Нью Йорку належить удавасть до адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ 87 АКРІВ ЗЕМЛІ З ДОМОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 минут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Голоситись устно або писемно до:

T. J. HRYCEY & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

РОМ, Н. Й.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Родимці! Тепер найлучше купити фарму, бо до краю нема пошо вертати під загрозою ярма і б-ді стріли. Тут в Ром є богато наших людей українських фармерів, котрим я фарми спродав без жадних клопотів і еще маю кільки добрих фарм взрослих і танських 1) Фарма 53 акрів, будинки і поле дуже добрі, 4 корови, 2 коні, вмяради фармерські, 4 свині і порядний врожай. Ціна $3000, вплати $2000, решта на сплати річні по 25 долярів. — 3) Фарма 114 акрів, будинки в добрім стані, поле дуже добре, 2 корови, 1 кінь. І деякі знаряди. Ціна $3000, вплати $800. Маю еще фарми всякого роду. Хто яку хоче, то нехай перше пише по докладні інформації. 31-35

ІВАН ЛАВРУК,
306 S. Madison St., Rome, N. Y.

ХТО МАЄ ЯКУ ПРАВНУ СПРАВУ В СТАРІМ КРАЮ,

нехай звертається до

Д-РА ВОЛ. БАЧИНСЬКОГО

місцого старокраєвого адвоката у Львові, на адресу:

Dr. VLADIMIR BACZYNSKYJ,
ul. Kosciuszko 1a, Lemberg, Galicia, Europe.

Він переводить всякі справи сила кові, дідові, таблярині, банкові, по дружні, купна-продажі, процеси, заго ди, і т. д. Се звісний український адвокат і часто вживаний рядних українських банків і товариств у Львові До нього можете вдатися з повним довірем.

Пишучи до нього, залучайте звідки ви [illegible] (свідоцтво о родстві ства) відповідну оплату, а то: за ви пис з табуль або перегляд актів спадкових чи приватних, або за розділ справи в банку 5 долярів, а за інші меньші інформації 2 долярів.

ГАМБУРГ
Просто до
ГДАНСЬКА І ВАРШАВИ
новими кораблями
OROPESA.....October 8
ORDUNA.....October 22
ORBITA.....November 12
Каюти для женщин і родин
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або у місцевих агентів

СМІХУ ДО РОЗПУКУ
найдете у львівськім сатирично-гумористичнім ілюстрованім журналі
„БУДАК"
який надіслано до видавництва „Свободи" в кількасот примірниках. Подинокое число коштує 5 цент. Можете замовити отей числа: 10, 11. Пізніші числа по 10 цнт. Вишлеться сейчас.
До набутя у
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВЕСЕЛА БАНДУРА
Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення посилати до
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ПРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Двоєслово за кождочасне поміщення.

ПОШУКУЮ 6-ОХ ФАХОВИХ РОБІТНИКІВ-ВИНДОКЛИЄРІВ. $36.00 на тиждень, 8 годин денно. Голоситись межи 4-ою а 6-ою годиною вечер до PETRO MARCHUK, 513 E. 6th St., 3тий фльор, фронт, New York City. 28-32

Продасть РЕСТАВРАНТ на вигідних условіях. Голоситись до рест під ч. 500 Third Ave., So. Brooklyn, N. Y. 25-36

Пошукую ОЛЕКСУ або ПАВЛА **ОЛЕКСІВ**, з села Нарків, пов. Бережани. Хто знавби про них або котрий з них зволить ласкаво написати до PAVLO LEBIODA, Ukr. prac. oddil, Slov. Novee Mesto pod Smrkom, Checho-Slovakia, Europe. 31-2

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ-БУЧЕРНЯ. Має свої власні льодки, корисний дім, в добрім стані. Машини бучерські до виробу продуктів в порядку. Ціна приступна. Голоситись до HIGHLAND CORPORATION, 2800 W. 2nd St., Chester, Pa. 28-33

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ з добрим положенім ціна $25.00. Голоситись під ч. 133—17th Street, South Brooklyn, N. Y. 32-33

ДО ВИНАЙМУ умебльований покій для одного або двох робучих мужчин на проти шкільну 11-ту ул. на горі 917 Manton St., Pittsburgh, Pa 32-34

НА БОЛІ І ДОЛЯГАННЯ

PAIN-EXPELLER

Торговельна марка Регістр. Уряд Злучених Держав

ПРИЯТЕЛЬ В ПОТРЕБІ.

ДРУКАРНЯ

У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

Статути, програми і тікети на концерти, представленя, пікніки і балі, як також коверти і листові папери для Братств, Товариств і Сестриць.

Проситься всі відділи У Н. Союза удавались зі всякими замовленями до своєї власної друкарні на адресу

„SVOBODA"
83 Grand Street
Jersey City, N. J

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Телефон: Dry Dock 1118

ДОК. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
50 St. Marks Pl. (8th St.)
коло Другої Евені

Приймає щоденно: 9—11 рано; 1—2 попол.; 6—8 вечер. У неділі і свята 9—1 попол

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ НЕДУГ І МУЖЕСКИХ.
Години приняття: від 9 рано до 9 вечер, в неділі до 4. попеудні.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЖИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Лічить всі хронічні застрілі слабости мужин і женщин.
ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ
Dr. ZINS
110 EAST 16th ST., N. Y.
між Irving Pl. & Union Sq.
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. пол.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мужчин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304 — 2nd AVENUE,
межи 17. а 18. улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без різниці в котрій стороні Цілого міста оконані мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і вповідіть гроші здісь:
2231 W. Chicago Ave
Телефон. Seeley 4252